آرزوی خاکستری

آتش از اوایل هفته گذشته، دامن محوطه حفاظت‌شده ارسباران در آذربایجان شرقی را گرفته؛ آتشی که نه‌تنها بخش وسیعی از محوطه طبیعی در جنگل‌های شمالی کشور را می‌سوزاند، بلکه طرح‌ها و برنامه‌ریزی‌هایی هم که می‌خواستند این محوطه را جهانی کنند، خاکستر می‌شوند.

به گزارش ایسنا، در شرایطی که یونسکو ۱۴ تیر امسال بر جهانی شدن جنگل‌های هیرکانی در ایران مُهر تایید زد و ده روز بعد محمدحسن طالبیان . معاون میراث فرهنگی . اعلام کرد که «با توجه به محدودیت‌هایی که در سهمیه‌بندی یونسکو برای ثبت‌های جهانی ایجاد شده می‌توانیم پرونده ارسباران را نیز به پرونده جنگل‌های هیرکانی الحاق کنیم، اکنون جنگل‌های ارسباران در آتش می‌سوزد و مشخص نیست این آتش‌سوزی تا چه حد امتیازاتی را که می‌توانست جهانی شدن این محوطه طبیعی را نهایی کند، خاکستر می‌کند!

اواخر مهر ۹۶ و پس از سه‌سال پیگیری، سرانجام ارزیابان یونسکو به ایران آمدند تا این محوطه طبیعی و تاریخی را برای ثبت در فهرست میراث جهانی بررسی کنند.

سرانجام منطقه حفاظت‌شده ارسباران در سال ۲۰۱۷ به عنوان میراث طبیعی ایران به یونسکو معرفی شد، اما یونسکو بررسی آن را به اجلاس امسال موکول کرد، اما IUCN (اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت) در چهل و دومین اجلاس یونسکو در منامه بحرین پرونده ارسباران را در مرحله فنی رد کرد. جهانی شدن محوطه ارسباران تا چند ماه بعد مسکوت ماند تا این‌که با جهانی شدن جنگل‌های هیرکانی در تیر امسال، طالبیان معاون میراث فرهنگی کشور در یک نشست خبری توضیح داد: در آینده این امکان وجود دارد که اگر کشور آذربایجان قصد اضافه کردن بخش جنگل‌های هیرکانی خود به پرونده ایران را داشته باشد، برای یکپارچه کردن این پرونده و جنگل‌ها، پرونده ارسباران را نیز به پرونده هیرکانی اضافه کنیم.

یک هفته شاد و پرجشنواره برای پایتخت‌نشینان و گردشگرانش

پایتخت از دیروز میزبان چند نمایشگاه و جشنواره ملی و استانی رنگارنگ شده که بازدید از آنها می‌تواند اوقات فراغت خوبی را رقم بزند برای شهروندان و مسافران و گردشگران پایتخت در این ایام.

اول نمایشگاه بزرگ و ملی صنایع دستی با حضور تولیدکنندگان و هنرمندانی از سراسر کشور در نمایشگاه بین‌المللی تهران و دوم هفته فرهنگی سیستان و بلوچستان که شامل دو بخش است؛ بخش اول آن تا ۶ شهریور عصر هر روز در خانه هنرمندان برگزار می‌شود و بخش دوم از ۶ تا ۸ شهریور که از ساعت ۱۰ تا ۲۲ در محل مجموعه فرهنگی، ورزشی توچال برگزار می‌شود. در هفته فرهنگی سیستان و بلوچستان ظرفیت‌های گردشگری این استان با هدف ایجاد انگیزه سفر گردشگران به این منطقه معرفی می‌شود و اجرای موسیقی و مراسم آیینی، ارائه بسته‌های تبلیغات گردشگری و نیز عرضه صنایع دستی بخش اصلی برنامه‌های هفته‌های فرهنگی سیستان و بلوچستان به‌شمار می‌رود./ جام‌جم

عمارت تابان در زمان پهلوی و توسط موسسه چاپخانه تابان در دو طبقه ساخته شد که طبقه همکف آن مغازه و دوم بنای خانه است

تخریب خانه‌های قدیمی در تهران باز هم خبرساز شده؛ این دفعه نوبت به عمارت تابان رسیده است

چراغِ روبه‌خاموشی تابان

مسؤولان میراثی و شهری پایتخت در صددند امتیازاتی به مالك عمارت تاریخی تابان بدهند تا از تخریب ملکش منصرف شده و به احیای آن اقدام کنند

خیابان ولیعصر؛ این بلندترین خیابان ایران و خاورمیانه، وقتی ثبت ملی شد، یا وقتی رفت توی فهرست موقت میراث جهانی یونسکو، فقط بخاطر سروهای سبز و بلندقامتش نبود، تاریخ پشت این خیابان و بافت و عمارت‌ها و خانه‌های قدیمی‌اش، آن را لایق ثبت و ماندگاری کرده بود. خانه‌ها و عمارت‌هایی که حالا یکی یکی روبه تخریب است؛ مثل عمارت قدیمی و زیبای تابان نبش چهارراه امیربهادر که طرح تخریبش دوباره و پس از کش و قوس‌های ۱۵-۱۰ ساله آغاز شده. هرچند بی‌تابی فعالان و دوستداران میراث فرهنگی، حالا مسؤولان شهری و میراثی را هم به تکاپو انداخته تا هرطور شده جلوی تخریبش را بگیرند؛ اتفاقی که با وجود حکمی که مالك از دادگاه برای تخریب گرفته، سرانجامش در هاله‌ای از ابهام است.

لیلا محمودزاده

ایران

عمارت تابان نبش چهارراه امیربهادر در خیابان ولیعصر است که شهرتش به‌خاطر نوع معماری، رنگ آبی کاشی‌ها و پنجره‌های چوبی است. این ملک، مالک شخصی دارد که حکم تخریب ملکش را از دیوان عدالت اداری گرفته است

اگر مسافر هر روزه خیابان ولیعصر در نزدیکی پل امیر بهادر باشید و زیبایی بنای ساختمان تابان چشمتان را گرفته باشد، در چند ماه اخیر متوجه تغییراتی در آن می‌شوید؛ تغییراتی مثل: تخریب پنجره‌ها، شکستن شیشه‌ها، پایین آوردن تابلوی عکاسی تابان از سر در مغازه زیر عمارت و... تغییراتی که رنگ و بوی تخریب و نوسازی بنای کهنه و زیبای نبش چهارراه امیربهادر را می‌دهد. معماری عمارت تابان مربوط به دوره پهلوی است، اما سبك معماری، آجرکاری‌های منحصربه فرد، کاشیکاری‌های بی‌نظیر و پنجره‌های چوبی متفاوتش، یادآور معماری سازه‌های دوران قاجار است. عمارت تابان نام و شهرتش را هم مدیون آخرین کاربری‌اش «عکاسی تابان» است. خانه را از همان ابتدا روی مغازه‌هایی ساخته‌اند که سال‌هاست نبش خیابان ولی‌عصر در پل امیربهادر، چرخ زندگی خانوارهایی را می‌چرخاند و زیبایی یك جریان عادی زندگی با تاریخ و هویت شهر را به هم گره زده است. مغازه‌ها فعلا سرجایشان هستند و روزی‌رسان، اما بخشی از بنای قدیمی روی سرشان (در مقابل خیابان قزوین) تخریب شده و بخشی در کشاکش خواست مالك و مسؤولان و فعالان میراثی است که برود یا بماند.

حکایت تخریب عمارت تابان، حکایت تازه‌ای نیست؛ بیش از ده سال پیش هم خبر احتمال تخریب این بنای ارزشمند منتشر شده بود و رضا موسوی، کارشناس وقت مرمت آثار تاریخی استان تهران به ایسنا گفته بود: «این ملك اکنون در اختیار ورثه است و آنها بنا را به چند قسمت تقسیم کرده‌اند و هر کدام به انجام کاری در بنا تمایل دارند. یکی از وراث این بنا به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تهران درخواست تخریب و نوسازی را داد که با مخالفت ما روبه‌رو شد. پس از آن، درخواست ثبت بنا داده شد و بعد از ناامید شدن مالك برای تخریب، اکنون مایل به فروش بنا به میراث فرهنگی شده و تا وقتی بنا ثبت نشود، امکان چنین کاری وجود ندارد.» از آن زمان بیش از ده سال می‌گذرد و در تمام سال‌ها پرونده عمارت تابان در دست‌های مالك و شهرداری و میراث و دیوان عدالت اداری دست به دست می‌شد تا این‌که رای نهایی دیوان عدالت به نفع مالك و تخریب عمارت صادر شد؛ هرچند مالك گفته اگر ملك توسط میراث فرهنگی استان تهران خریداری شود، با ثبت آن در فهرست آثار ملی موافقت می‌کند. ثبت ملی در چنین مواردی می‌تواند عاملی بازدارنده برای تخریب یك بنا باشد.

این تابان یا آن تابان؟

البته وقتی ما به سراغ مسؤولان میراث تهران رفتیم گویا بیشتر درصدد بودند جو ملتهب ایجاد شده برای عمارت تابان را آرام کنند، این را می‌شد از صحبت‌های معاون میراث فرهنگی استان تهران دریافت وقتی به جام‌جم گفت: این عمارت تابان نیست که درحال تخریب است، بلکه عمارت مجاور آن است که در پروسه تخریب و نوسازی قرار دارد.

محسن شیخ‌الاسلامی در ادامه افزود: منظور از عمارت تابان ساختمانی است که نبش خیابان ولیعصر واقع شده است. ساختمان مجاور این عمارت شباهت معماری به آن دارد، اما در حال حاضر جدا از هم هستند. در حدود سال ۹۲ یا ۹۳ سازمان میراث فرهنگی شهر تهران این ساختمان را یکی از جداره‌های با ارزش خیابان ولیعصر دانست، بنابراین طی نامه‌ای به شهرداری ابلاغ شد که تخریب و نوسازی آن ممنوع است. در پی این ابلاغیه مالك اصلی ساختمان در یکی دوسال گذشته با اقدام قانونی و حقوقی از طریق دیوان عدالت اداری رای ابطال نظر سازمان میراث فرهنگی را گرفته و لذا الزام به صدور مجوز تخریب و نوسازی داده شده است. البته سجاد عسگری، دبیر کمیته پیگیری خانه‌های تاریخی استان تهران در پاسخ به این شبهه که آیا عمارتی که در حال تخریب است، عمارت تابان است یا عمارت مجاورش به جام‌جم می‌گوید: در اصل هردوی این ساختمان‌ها یکی بوده که بعد از هم جدا شده‌اند. مالك قبلی این عمارت آن را به دو نفر فروخته است، اما درواقع هردوی آنها یکی هستند، بنابراین اگر هر کدام از این بناها تخریب شود، درواقع حکم تخریب همان عمارت تابان را دارد.

هرکاری می‌کنیم تا تخریب نشود

اگر عمارت تابان مثل بسیاری دیگر از بناهای تاریخی ثبت ملی شده بود، حالا به این راحتی هم نمی‌شد برای آن حکم تخریب صادر کرد، اما کمبود مستندات و شخصی بودن این ملك از جمله دلایلی است که شیخ‌الاسلامی آنها را موجب کندی پیشرفت پروسه ثبت در آثار ملی می‌داند و می‌گوید: «در حال حاضر و با دستور رئیس سازمان میراث فرهنگی کار ثبت این عمارت در فهرست آثار میراث فرهنگی انجام و به مالك ابلاغ شده تا بتوان از آن حمایت قانونی کرد و با مالك وارد مذاکره شد.»

البته اداره میراث فرهنگی تهران و سازمان میراث فرهنگی جدا از اقدام برای ثبت ملی عمارت، ظاهرا از شهرداری تهران هم درخواست کرده‌اند برای جلوگیری از ادامه تخریب آن همکاری کند. از آنجا که حکم دیوان عدالت اداری مبنی بر تخریب بنا صادر شده و نمی‌توان آن را باطل کرد، تنها راه چاره راضی کردن مالك برای امتناع از تخریب است و معاون میراث فرهنگی استان تهران دراین باره می‌گوید: «شهرداری منطقه ۱۱ هم با تخریب این بنا مخالف است و با آنها صحبت کرده‌ایم و قرار شده با برگزاری جلسه‌ای با حضور شهرداری و میراث فرهنگی و مالك و البته با اعطای امتیازاتی به مالك، از تخریب عمارت تاریخی تابان که درحال حاضر سقف طبقه اول آن به طور کامل تخریب شده، جلوگیری کرد.»

هویت و اصالتی که از شهر پر می‌کشد

حکایت تخریب خانه‌های تاریخی تهران، حکایت یك خانه و ده خانه نیست؛ حکایت موجی است که در یکی دو دهه اخیر به جان صدها خانه تاریخی پایتخت افتاده و اگر با همین سرعت پیش برود، می‌رود که هویت و اصالت این شهر را بگیرد و اگر بگیرد، چه می‌ماند برای بزرگ‌ترین و پرجمعیت‌ترین کلانشهر ایران، جز رودهایی از خودروهای دودزا و نمایی از سازه‌های بلند و بی‌روح فلزی و بتون، و ازدحامِ بی‌رنگ و رویی که نفس آدمی را می‌گیرد.

آمار تخریب بناهای تاریخی پایتخت اما تکان‌دهنده است و نشان‌دهنده این‌که تنها طی ۱۵ سال (از سال ۸۰ تا مرداد ۹۵) از ۲۳۰۰ خانه تاریخی تهران فقط ۱۵۰۰ خانه باقی مانده که از این تعداد نام ۵۰۰ خانه در فهرست آثار ملی ثبت شده، اما هنوز حدود هزار خانه سرنوشتی نامعلوم دارند و شب‌ها کابوس لودر می‌بینند و روزها هراس آسمانخراش در جانشان می‌پیچید؛ شرایط غم‌انگیزی که گاه امضای مسؤولان میراث فرهنگی وقت پای تخریبشان دیده می‌شود!

اما چه می‌شود کرد و چه باید کرد تا خانه‌ها و بافت تاریخی پایتخت حفظ شود و روح و هویت و اصالت از آسمانش پر نکشد؟

معاونت اداره میراث فرهنگی استان تهران، تشویق به تغییر کاربری مطابق با معماری بنا را تنها راهکار کارآمد میراث فرهنگی در مورد حفظ بناهای قدیمی که مالك شخصی دارد، می‌داند و به جام‌جم می‌گوید: نمی‌شود فقط با ممانعت از تخریب یك بنا، کار را پیش برد، زیرا موجب ضایع شدن حقوق مالك خواهد شد. اما درمقابل می‌توان با اعطای تسهیلات و امکاناتی خاص برای صدور مجوزی خاص، مالك را تشویق به مرمت و تغییر کاربری در حوزه میراث فرهنگی یا گردشگری و... کرد، همان‌طور که در برخی مناطق این اتفاق افتاده تا هم سرمایه مالك از بین نرود و هم بنا حفظ شود و عایداتش به شهر و شهروندان برسد.

متخصصان و کارشناسان وارد عمل شوند

در همین حال سجاد عسگری، دبیر کمیته پیگیری از خانه‌های تاریخی استان تهران اما بر این باور است پیش از آن‌که مالکان به فکر تخریب خانه‌های ارزشمند خود باشند، باید امتیازاتی به آنان داده شود تا خود مالکان شخصا به احیای و بازسازی بنا اقدام کنند؛ امتیازاتی که سود و ارزشش بیشتر از تخریب و نوسازی باشد. برای این مهم نیاز داریم متخصصان و کارشناسان وارد عمل شوند و راهکارهایی ارائه کنند، همان‌طور که در اروپا درچنین مواردی کارشناسان و متخصصان اعلام نظر می‌کنند. عسگری به جام‌جم می‌گوید: اگر این املاك در قانون حمایت از بافت تاریخی می‌گنجد که از این قانون استفاده کنند و اگر شامل این قانون نمی‌شود با همکاری شورای شهر می‌توان حکمی برای آن مصوب کرد تا شهرداری بتواند آن را اجرا کند.

خرید املاك آخرین راهکار

مطمئنا مهم‌ترین عاملی که می‌تواند مانع تخریب بناهای تاریخی توسط مالك شود، ثبت ملی و خریداری آنها توسط میراث فرهنگی یا شهرداری به عنوان سازه واجدِ ارزش تاریخی و شهری است.

دبیر کمیته پیگیری از خانه‌های تاریخی استان تهران، کمبود بودجه سازمان میراث فرهنگی و تعداد بالای این قبیل ساختمان‌ها را از دلایل نخریدن املاك توسط میراث فرهنگی می‌داند و می‌گوید: نمی‌شود تمام این خانه‌ها را خریداری کرد و اگر بخواهیم توپ را در زمین شهرداری بیندازیم، این نهاد هم نمی‌تواند این کار را انجام دهد. شهرداری بارها این کار را انجام داده، مثل خرید خانه نیما یوشیج، خانه فولادوند، خانه مینایی و... خریدن این خانه‌ها و تغییر کاربری آنها مثلا به موزه هم راهکار درستی نیست و به عنوان آخرین فشنگ باقیمانده در تفنگ است. آخر مگر چند تا از این خانه‌ها را می‌شود، موزه کرد؟ در حال حاضر ۱۱۴ موزه در تهران داریم، اما مگر چند نفر هرروزه از آنها دیدار می‌کنند؟ بیشتر مردم حتی نام برخی از این خانه موزه‌ها را هم نشنیده‌اند. اگر بنا به خرید باشد که خانه ملك‌الشعرا، خانه فروغ فرخزاد، خانه معین‌التجار بوشهری، سردر عمارت محمدیه و... از بقیه واجب‌تر است.

بافت‌های تاریخی با هر پیشینه‌ای ارزشمندند

عسگری ادامه می‌دهد: ما ساختمان‌هایی با ارزش بیشتر از عمارت تابان داریم که باید به آنها هم بپردازیم. اما از سویی نمی‌توانیم به این دلیل که این ساختمان پیشینه تاریخی کمتری دارد هم از آن چشم‌پوشی کنیم، زیرا آن نیز جزئی از تاریخ و فرهنگ کشورمان است. مثلا در اصفهان بناهای دوره سلجوقی و صفویه بسیار بیشتر است، اما نمی‌شود از بناهای دوره قاجاریه چشم‌پوشی کرد و آنها را دارای ارزش کمتری دانست، زیرا بافت تاریخی یك شهر از مجموعه‌ای از معماری آن تشکیل می‌شود. بافت‌های تاریخی تهران چه در دوره قاجار باشند و چه در دوره پهلوی همه در کنار هم معنی پیدا می‌کنند و تخریب هرکدام از آنها به معنای تخریب بافت تاریخی تهران است.

ضعف میراث فرهنگی

این فعال میراث فرهنگی با بیان این‌که نظر سازمان میراث فرهنگی که اکنون وزارتخانه شده، باید در دیوان عدالت اداری دارای ارجحیت باشد، می‌گوید: اگر طبق نظر قانونگذار در مجلس، وظیفه سازمان میراث فرهنگی شناسایی و حفظ بناهای تاریخی است، چرا باید دیوان عدالت اداری رای و نظر آن را نقض کرده و رای به تخریب دهد. درحالی که این نوع املاك حق معنوی همه مردم ایران هم است. و در نهایت اگر قرار باشد تاریخ این ملت را یکی یکی تخریب کرد آیا این جزئی از تهاجم فرهنگی نخواهد بود؟

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۴۶۴

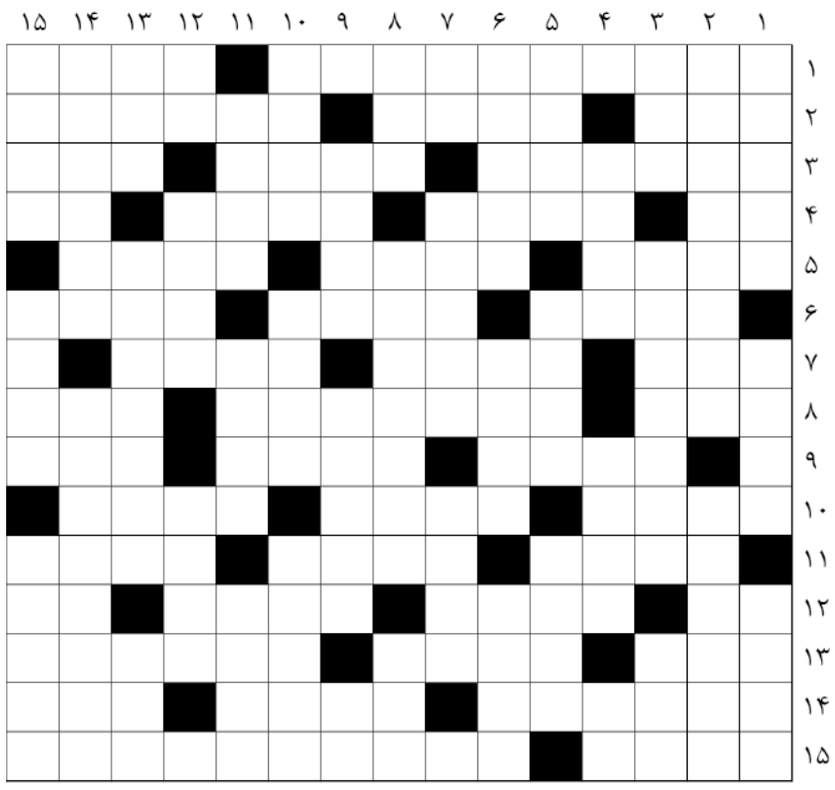

جدول عادی

افقی: ۱) مطایبه‌نامه کوتاه سروده سنایی غزنوی- بخیل ۲) مثل و مانند- گاز لامپ‌های تبلیغاتی- گلی زیبا ۳) در آفرینش زیك گوهرند- فرمان توقف- کوهی در مکه ۴) یازده- خوش شکل- سیاه‌رگ- کله ۵) اشاره به چیزی نامعلوم دارد- کرم انگلی گوارشی- نوزاد حشره ۶) دوستی- باقیمانده حاصل از سوختن چوب- سازی زخمه‌ای ۷) بیماری- کناره- موضوع، مساله ۸) شانه، دوش- پایتخت نیکاراگوئه- شهری در جمهوری آذربایجان ۹) رهسپار- پاکیزه- سخنان بیمار تب‌دار ۱۰) قوم حضرت موسی(ع)- درخت خرما- ریز نمرات ۱۱) شهر کوه سنگی- زندانیان- شب گذشته ۱۲) مقابل روز- آژند- نایب السلطنه- دست عرب ۱۳) آسانی- روزآمد- سرقت در اماکن شلوغ ۱۴) پایان‌پذیر- شیرینی فروش- جگر سفید ۱۵) نام خداوند در دین یهود- دانه روغنی خوراکی با پوسته شکننده.

عمودی: ۱) پارچه‌ای با خاصیت ارتجاعی- اقامت گزیدن- علم مواد ۲) فرصت‌طلب- آلیاژ ۳) شاعر معیری- جاسوس- خودروی فرانسوی ۴) غریبه نیست- اسب سیاه- نفس بلند ۵) قلیل- از اجزای پیراهن- غذایی ایرانی و خوشمزه ۶) حالات چهره هنرپیشه- رودی در آلمان- سخنور ۷) خدای درویش- مرتعش- یاد ۸) عمارت، سازه- آهن‌ربا- مقابل نسیه ۹) گلی آپارتمانی- هنرکده- رمق آخر ۱۰) زیانکار- پارکینسون- عملی ساختن ۱۱) جانوری از خانواده بندپایان- زننده- نوعی بیماری ویروسی که سیستم دفاعی بدن را مختل می‌کند ۱۲) روحانی زرتشتی- زیرك- استانی در سوریه ۱۳) تفاله عسل- دسته بزرگی از ستارگان که در سراسر آسمان شب پراکنده‌اند- بی‌گناه ۱۴) ممیزی فیلم- برنامه‌ای با هدف ترویج تشکیل خانواده در شبکه دو سیما ۱۵) پهلو- آخرین- غیرقابل انکار.

جدول ویژه

افقی: ۱) اثری طنز به قلم سید مهدی شجاعی- نوعی سس غلیظ ۲) لیکن- گرسنه - گروهی از گیاهان علفی از خانواده آفتابگردان ۳) نامحدود- دوست داشتنی- پسندیده ۴) رنج بی‌پایان!- خواهش‌های نفسانی- نماهنگ- سودای ناله ۵) مهم‌ترین ابزار ارتباطی- واحد شمارش پل- تخم ماهی ۶) مجسمه عظیم‌الجثه که از عجایب هفتگانه باستانی است- جلادهنده کفش- فرق سر ۷) قالبی در شعر- گرامی- مملکت ۸) بنده- شخودن- پول کشورهای خارجی ۹) وسیله نقلیه دریایی- پایتخت نروژ- نوعی پارچه حریر ۱۰) قائم به ذات- از زنان اساطیری یونان- آفریده شدگان ۱۱) شجاع- قوم حضرت موسی(ع)- سقف نیمکره ۱۲) تکرار حرف دوم- اولین معلم قرآن- کرمینه- نشانه مفعول ۱۳) زمین آماده کشت- هجوم- پیامبری از بنی اسرائیل ۱۴) زایمان- حمله به دشمن- ضمیر متکلم وحده ۱۵) کمك- کنایه از تأخیر و سستی است.

عمودی: ۱) نام سه تن از پادشاهان اسکاتلند بود- غرق شده- گوشه‌ای در دستگاه همایون ۲) وقوع آن باعث آزاد شدن انرژی درونی زمین می‌شود- از معجزات حضرت موسی(ع) ۳) گاو تبت- غده ترشحی کوچك- سخن منظوم ۴) هر بخش از مسابقه بوکس- بوی خوش- زنده ۵) واقف- زین و برگ اسب- بسیار مهربان ۶) راضی- زشت- تولیدکننده ۷- N- از نام‌های خداوند- رهبر حزب ۸) قوی- کنایه از آدم متواضع و فروتن است- انگشت ابهام ۹) روزه هندوها- مأمور تشریفات صفوی- دوستی ۱۰) خودداری از پرداخت پول حواله- صمیمی- قاضی ۱۱) قاره پهناور- سمیع- درآمد نامشروع با امکانات دولتی ۱۲) کوچك و خرد- زبان افغانستان- آویخته ۱۳) زیرا- دیواره متحرك- معشوق ۱۴) کمیتی که اندازه آن با یك عدد حقیقی بیان می‌شود- نقاش هلندی قرن هفدهم ۱۵) شهر هزار ماسوله- خوشه غلات- راهروی سرپوشیده.

حل جدول عادی شماره ۵۴۶۳

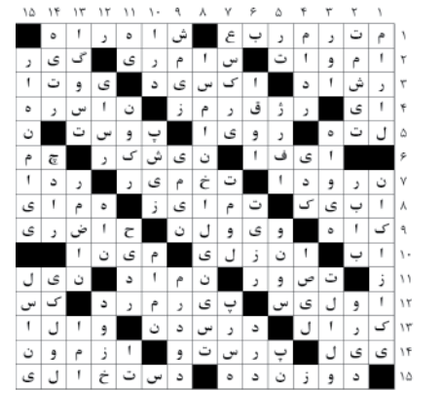
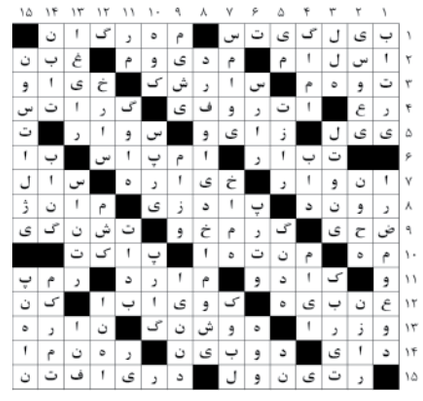
حل جدول ویژه شماره ۵۴۶۳